

آيا په پشه يي ژبه کې (رسنۍ يا ميډيا) ته نوم لرو. !

محترمو مشرانو او گلوبل دائيسپورا گروپ گډونوالو ته سلام او رحمت ... بعد اچې يو ورور د رسنۍ ، رسانه او ميډيا په اړه مقاييسوي لفظ د (پشه يي ژبې) غوښتنه لرله چې ايا په پشه يي ژبه کې دغو کلمو دپاره کوم مشخص نوم لرو او که لرو يې مېنه والوته وړاندې کړئ !

اوس راځم د څو لفظونو يا د کلمو نومونو ته کوم چې رسنيو سره تړلی گڼل کېږي ، لکه : ميډيا ، رسنۍ ، وسائط ، رسالې ، يعني راډيو ، تيلويزيون ، ورځپاڼی ، مجلې ، انټرنېټ ، فيسبوک ، توپيټر (ايکس) ، ټک ټوک وغيره چې دا کثرونومونه د نورو ژبو کلمې دي چې اکثر عام شموله کارول کېږي . مگر که زه خپل نظر تاسې سره شريک کړم نو کيدای شې چې د مشرانو د مشورې په وجهې سره څه انډول ته لاره جوړه شې لومړې خو دا ووايو چې هريو ژبه کې دهغه ژبې خپل کلمه او لغت په خبر او جملو کې وکارول شې دابه ټولونه بڼه وي او که چيرته د بلې ژبې لغت عام مستعمل او يا نه موندلو په صورت کې وکارول شې څه مکروه نده ، ولې چې اکثر گاونډي ژبې يوبل سره دلغتونو تبادلې لري . اوس راځم خپل مطلب ته کوم چې وړاندې يادونه وشو . لکه :

ميډيا : چې پدې اړه معظم مشرمانو صيب ليک بسنه کوي چې وايي : مې ديا ، مې ديا . يعني مېتا ديا ، ورته ووايه ، خبر ورسوه ، خبريې کړه ، پيغام ورسوه په معنا جوړېږي .

مگر غواړم چې څه لږ نور ورسره يادونه وشې نو بده به نه وي لکه چې نوموړې کلمې اصل (ميک يا مېک) دي ، نو مونږ ويلی شو (مې ديا ، مې ديا) که لدې څخه علاوه (مېک ديا ، مېک دېني) دا هم ورسره مل کړو لاپخلی به را شې **مېک ديا :** يعني دا امریه استفهام جمله ده چې وينا ورسوه ، خبره واوروه ، خبره غوږته ورسوه ، خبرورکه - پيغام ورسوه په معنا سره جوړېږي

مېک دېني : يعني دا د جمعې ، تانيث او نسبتې جمله ده چې خبر ورکونه ، خبر رسونه ، وينا ورکړې دنه ، خبر رسان ، خبر رسنۍ ، پيغام رسونې په معنا سره جوړېږي .

پولېنا : دغه کلمه او لغت اکثريه کابل کې چاپ کيدونکی هم وطن وغيره پشه يي پروگرام کې ليدل شوی چې په رسنيو کې مسعمل دی مگر داهم د رسنۍ ، رسانه ، پيغام رسان مقاييسوي شکل او ژباړه ليدل کېږي ، نه چې دپشه يي ژبې خپل لغت او کلمه ده .

سهلادېني : دپشه يي ژبې يو بله کلمه او لغت چې دې دريو اړو نومونو ته ورته اوهم معنا ده ، چې اصل يې (سهليک) دې ، چې مونږ کولای شو چې لدې څخه (سهلادېني يا سهلاکېني) اسم آله نوم مشتق کړو ، چې د پورته ياد شوو معناگانو سره هم معنا جوړېږي .

راډيو : دغه کلمه او نوم هم د انگرېزي ژبې کلمه او لغت دې چې په عامه توگه مستعمل او کارول کېږي .

واشېنک : که مونږ په پشه يي ژبې سره مقايسه کړو ، نو دگړيدلو په معنا سره جوړېږي او ورته کلمه او نوم دې ، چې په پشه يي کې گړيدل يا گړيدنې ته (واشېنک) ويلی کېږي چې اصل دې ، چې له دې څخه تانيث (واشېنک) اسم آله مشتق دې چې کړيدنه په معنا سره جوړېږي که مونږ پدې نامه وپيژنو بده به نه وي .

تلويزيون : دا هم د انگرېزي ژبې کلمه ده چې د ليدنې آله ده چې داهم په عام شموله کلمه او نوم دې ، چې په ډيرو عجمي

ژبوکې په همدغه نامه باندې یادونه کېږي.

لشېنک: څنگه چې بره یادونه وشو نو په پشه یې ژبه کې هم ورته لغت او نوم لرو چې اصل یې (لشیک) دې چې لدې څخه هم تانیث (لشېنک) اسم آله مشتق دې چې لیدل او لیدنې په معنا سره جوړېږي او مقایسه کولای شو. چې پدې نامه ورته یادونه وکړو.

ورځپاڼه: دا د پښتو ژبې ، اخبار د عربي او د فارسي ژبې کلمې دی چې اکثر په عامه توگه مستعمل او پدې نامه پیژندل کېږي **دېوس پتک:** که مونږ هم په پشه یې کې مقایسوي توگه نوم ورکړو ، نو (دېوس پتک) اسم آله په توگه کارولې شوچې ، چې زموږ ځنې پشه یې لیکنو کې (دېوس پتا) شکل سره لیدل او اوریدل کېږي .. که مونږ ددی دواړو شکلونو څخه یو منتخب کړو نوښه به وي ، چې دېوس پتک تاثیر اسم او دېوس پتا مذكر اسم دی .

موبایل: داهم دانگریزي ژبې کلمه ده چې په عامه توگه مستعمل او پدې نامه پیژندل کېږي ، مگر په عربي ، پشتو او په فارسي کې ورته نو مقایسوي نومونه ورته ورکړل شوي دي لکه جوال او گرځنده ورته ویل کېږي خو بیا هم په عجمي ژبو کې په همدې نامه یادېږي .

ارېنک: که مونږ هم په مقایسوي توگه نوم ته زیرشو ، نو اوریدل او دآوریدنې ته نږدی ده ، که مونږ په پشه یې ژبه کې ورته نوم ورکړو ، نو دپشه یې ژبې اصل (ارېنک) څخه اسم آله مشتق کړو ، مونږ کولای شو چې (ارېنک) اسم آله نوم جوړکړو او پدې نامه وپیژنو ، ولی چې داهم دغه آلي ته نږدی نوم دی .

لیک : ستاسی کشر

فضل الرحمن صادقی